

Holberg og bønderne: *kort sagt*

VINDUESVÆGGEN

Udsigt mod Ringsted fra Ørslev under Skoven

Fra Kirsten Henriksen og Lene Hadsbjerg: *Landbrug og landskaber i Vestsjælland ~ forandring og tilpasning gennem 250 år*, Historiens Hus, Ringsted, 2006.

Forholdene på landet er i dag *helt* anderledes end de var på Holbergs tid.

Holbergs skuffeskab? Skabet er fra første halvdel af 1700-tallet og kunne have været Holbergs eller hans fogeds. Hver bonde kunne så have haft 'sin' skuffe.

Foto: Mette Maegaard Nielsen

Svinebedrift fra Vigersted

Ved at udfase kvægdriften og ensidigt overgå til svinebedrift kombineret med planteavl kan en landbrugsbedrift i princippet køres af én mand.

Fra Kirsten Henriksen og Lene Hadsbjerg: *Landbrug og landskaber i Vestsjælland ~ forandring og tilpasning gennem 250 år*, Historiens Hus, Ringsted, 2006, s. 145.

Løvevej mellem Havrebjerg og Slagelse

Der kendes ikke malerier fra Holbergs tid fra Brorup, Havrebjerg eller Tersløse. Men Kalundborg Museum har dette maleri fra begyndelsen af 1800-tallet.

Maleriet viser vejen fra Havrebjerg mod Slagelse og giver et indtryk af hvordan landskabet så ud efter de store landboreformer.

Skt. Mikkels Kirke ses i baggrunden til venstre, Skt. Peders Kirke til højre.

Foto: Bjørn Andersen. Planchen er nedskaléret til 75 %.

Sjælland 1777. Kort fra dén serie som **Videnskabernes Selskab** fik tegnet i slutningen af 1700-tallet.

Holbergs herregårde i **Brorup** og **Tersløse** er markeret. Desuden vinterboligen ved Frue Plads i **København**.

Originalen findes på Det Kongelige Bibliotek.

DØRVÆGGEN

Området ved Brorupgaard syd for Havrebjerg og nord for Slagelse.

Brorupgaard var Holbergs første herregård.

Rytterdistriktskort fra 1769. Kortet er tegnet af A. Borch i 1:4.000 på anmodning af Rentekammeret, der var en del af den enevældige konges administration.

Landsbyen Store Valby som kan ses på kortet er én af dem der blev nedlagt i slutningen af 1700-tallet som følge af landboreformerne. Dengang gik der en 'bevægelse' fra små landsbyer og helt ud på de enkelte marker.

Originalen er i Kort- og Matrikelstyrelsen.

Vilhelm Marstrand: *Jeppe og Jakob*

Når dette Jeppe-billede er valgt er det fordi det er en skitse uden præcise detaljer. Marstrands berømte Holbergmalerier tilhører en anden tid end komedierne og viser ikke hvordan forholdene var på Holbergs tid.

Fra: *Skitse i 60 Tegninger gengivet i Tontryk*, Kbh 1929.

Nærmere kan læses i hæftet *Holberg og bønderne* og i en udførlig 'turvejledning' om udstillingen **kort sagt**. Begge dele kan købes under ét på Tersløsegaard. Denne oversigt kan downloades fra: <http://holberg.nu/meget-kort-sagt.pdf>

Version 2.0 - 16.05.2010

Matrikelkort over Tersløse By fra 1789

Kortene er gjort efter opmåling af Johannes Goos.

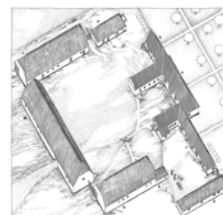
Originalerne findes i Kort- og Matrikelstyrelsen (se på KMS' netsted under *Historiske Matrikelkort*).

Tersløsegaard omkring 1790

Landsbyen og gården tegnet af løjtnant P.L. Krebs omkring 1790. Kortet findes i Vejdirektoratets samling i Rigsarkivet. De næsten samtidige matrikelkort skønnes at være mere pålidelige.

Tekst og billede efter Kjeld de Fine Licht's *Tersløse gaard og kirke*, Sorø lokalhistoriske Selskab 2000, s. 37.

Tersløsegaard i begyndelsen af 1800-tallet

Rekonstruktion af hovedtræk i bygningskomplekset i de første årtier af 1800-tallet. Tegnet af Kjeld de Fine Licht på grundlag af foreliggende matrikelkort og brandtaksationer.

Tekst og illustration efter hans *Tersløse gaard og kirke*, Sorø lokalhistoriske Selskab 2000, s. 39.